

Силабус курсу

ПРАВО

ступінь вищої освіти: бакалавр

галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність: С2 Політологія

освітньо-професійна програма: Міжнародні та регіональні політичні комунікації

Рік навчання: 1, **Семестр:** 2

Форма контролю - іспит

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу

Марценко Наталія Степанівна

Контактна інформація

nata.martsenko@gmail.com моб.: 0970596494

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Право» спрямована сформувати правовий світогляд майбутніх фахівців, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука. Вивчення даної дисципліни допоможе сформувати у студентів здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Метою курсу «Право» є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, розгляд основних понять юриспруденції. Курс охоплює такі важливі й актуальні питання як законність і правопорядок, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура. У межах курсу простежується історія розвитку української державності, розглядаються проблеми розбудови демократичної, правової держави в Україні. Також розкриваються основи окремих галузей права України та найважливіші нормативні акти, вивчається зміст Конституції України, її ключових положень щодо закріплення державного та суспільного ладу України, забезпечення прав людини.

Структура курсу

Години (л./п.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 4	1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави	Розуміти поняття держави і права. Знати ознаки держави і права та її сутність. Усвідомлювати форми держави, форми правління (монархія, республіка), форми державного устрою (унітарна держава, федерація, конфедерація). Знати політичний режим та структуру громадянського суспільства. Розуміти функції держави та права.	Тести, питання
2 / 4	2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність	Знати ознаки правовідносин. Усвідомлювати значення юридичних колізій. Розуміти сутність правової поведінки правопорушення і усвідомлювати значення юридичної відповідальності.	Тести, питання
4 / 2	3. Конституційне право як провідна галузь права України	Знати місце та роль конституційного права в системі права України. Конституція України, державні символи України, конституційні принципи поділу державної влади.	Тести, питання
6 / 6	4. Основи цивільного права України	Знати поняття цивільного права його місце в системі права України. Цивільний Кодекс України. Усвідомлювати співвідношення цивільного права та цивільного законодавства.	Кейси
4 / 4	5. Основи трудового права України	Розуміти поняття трудового права, принципи, методи та функції трудового права. Усвідомлювати місце трудового права в системі права України.	Кейси
4 / 4	6. Основи адміністративного та кримінального права України	Знати поняття адміністративного та кримінального права, їх місце в системі права України. Розуміти сутність методів. Функцій та принципів адміністративного та кримінального права. Аналізувати систему адміністративного та кримінального законодавства.	Тести, кейси
4 / 4	7. Основи права природокористування	Знати поняття права природокористування, його місце в системі права України. Розуміти сутність методів, функцій та принципів природоресурсного права. Аналізувати систему екологічного, земельного та аграрного законодавства.	Тести, кейси
4 / 2	8. Основи сімейного права України	Знати поняття шлюбно-сімейного права. Розуміти предмет правового регулювання. Усвідомлювати поняття шлюбу, умови одруження. Перешкоди до укладення шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Шлюбний контракт.	Тести, кейси

Літературні джерела

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>. (дата звернення 29.08.2025).
2. Земельний Кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України . ід 07.12.1984 р. № 8073-X URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991р. № 1264-XII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
6. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
7. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
8. [Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод \(з протоколами\) \(Європейська конвенція з прав людини\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text) від 04.11.1950 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
9. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Право» для здобувачів спеціальності С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація. Н. Марценко, О. Зигрій. Тернопіль. 2025. 24 с.
10. Методичні вказівки для проведення тренінгу з дисципліни «Право» для здобувачів спеціальності С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація. Н. Марценко, О. Зигрій. Тернопіль. 2025. 24 с.
11. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Право» для здобувачів спеціальності С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація. Н. Марценко, О. Зигрій. Тернопіль. 2025. 24 с.
12. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права : Пакт від 16.12.1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
13. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
14. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
15. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-II. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
16. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
17. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
18. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
19. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
20. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>

21. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n2320>
22. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
23. Білоус З. Роль профспілок у сфері нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 98-102.
24. Бурима К.В. Індивідуальні трудові спори. *Право і суспільство*. 2022. № 3. С. 94-101.
25. Грущинська Н. Характеристика нерухомого майна як об'єкта цивільних прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 23-30.
26. Дюкареєва-Бержаніна К.Ю. Сучасні законодавчі реалії щодо набуття авторських майнових прав на об'єкти, створені у зв'язку із виконанням трудового договору чи на замовлення. *Право і суспільство*. 2022. № 2. С. 57-62.
27. Зигрій О.. Правові проблеми передачі земель у власність об'єднаним територіальним громадам в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2020. Том 31 (70). № 3. С. 91-95.
28. Зигрій О., Кійко К., Мацук С. Інтерпретації та захист екологічних прав людини: міжнародні стандарти та українські реалії. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Випуск 1 (29). С. 55-63.
29. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Право» для здобувачів спеціальності С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація. Н. Марценко, О. Зигрій. Тернопіль. 2025. 16 с.
30. Методичні вказівки для проведення тренінгу з дисципліни «Право» для здобувачів спеціальності С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація. Н. Марценко, О. Зигрій. Тернопіль. 2025. 11 с.
31. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Право» для здобувачів спеціальності С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація. Н. Марценко, О. Зигрій. Тернопіль. 2025. 12 с.
32. Мороз О.В. Зміст цивільно-правового договору. *Право і суспільство*. 2022. № 2. С. 69-74.
33. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
34. Практика Верховного Суду у справах про захист речових прав. URL : <https://yurgazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/praktika-verhovnogo-sudu-u-spravah-pro-zahistrechovih-prav.html>
35. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. та перероб. Одеса, 2022. 908 с.
36. Слома В.М. Право на працю та гарантії його реалізації. *Наше право*. 2022. № 4. С. 20-24.
37. Слома В., Москалюк Н. Межі та обмеження здійснення цивільних прав. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 2 (30). С. 109-114.
38. Стефанчук М.О. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб та особливості її здійснення : монографія. Київ: Алерта, 2020. 479 с.
39. Kodeks pracy. URL : <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2022/pozycja/1510>
40. Serhii Lukash. Place and significance of ILO regulatory documents in the system of labour law sources of Ukraine. *Підприємництво, господарство і право*. 2022. № 1. С. 23-27.
41. Nataliia Martsenko, Tetiana Drakokhrust. (2024). Preserving clarity: sustaining and updating legal terminology in Ukraine. *Glossa Iuridica*. 11 (1-2). pp. 29-41.
42. Nataliia Martsenko, Anastasiia Melnychuk, Olesya Remenyak. (2023). European Union property law: review of the main provisions and peculiarities. *Actual problems of law*. № 2 (34). 2023. С. 160-166.

43. Nataliia Martsenko. (2023). Mistake in the contract law of Ukraine and some foreign countries. *Actual problems of law*. № 1. 2023. С. 18-25.
44. Марценко Н.С., Гера В.О. (2022). Форс-мажор у приватному праві Європейського Союзу та України: порівняльно-правовий аналіз. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 4. 2022. С.149-156.
45. Марценко Наталія. (2022). Порівняльно-правове дослідження невиконання зобов'язань за законодавством Франції, Німеччини та України. *Актуальні проблеми правознавства*. № 4. 2022. С. 70-76.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

. Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання» (https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf) здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

Оцінювання

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен

МОДУЛЬ 1. Оцінка за «поточне оцінювання» визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих не рідше як раз на два заняття.

«Модульний контроль» проводиться з урахуванням 5 тем дисципліни. Включає виконання письмової роботи.

Пропуски занять відпрацьовуються у години проведення консультацій. Невідпрацьовані заняття оцінюються в «0». Здобувачам, які навчаються за індивідуальним графіком, відпрацювання відбуваються у години консультацій у системі Moodle.

Критерії оцінювання поточного опитування:

90–100 балів – студент повністю засвоїв матеріал, відповідає самостійно, логічно й аргументовано, всебічно розкриває зміст питань.

75–89 балів – студент добре знає матеріал, але бракує глибини чи переконливості; можливі дрібні неточності.

65–74 бали – знання задовільні, основний зміст відтворено, але без аналізу та належного обґрунтування.

60–64 бали – знання поверхові, відповіді уривчасті, без належних пояснень, суттєві неточності.

1–59 балів – студент не засвоїв матеріал і не здатний розкрити зміст питань.

Критерії оцінювання модульного контролю:

90–100 балів – повне, глибоке та аргументоване виконання всіх завдань.

75–89 балів – завдання виконані правильно, але є незначні неточності чи нестача аргументації.

65–74 бали – відтворено лише основний зміст, поверховий аналіз, часткові помилки.

60–64 бали – завдання виконано фрагментарно, суттєві недоліки у змісті.

1–59 балів – відповідь не відображає суті завдання.

МОДУЛЬ 2. Оцінка за «поточне оцінювання» визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих не рідше як раз на два заняття.

«Модульний контроль» проводиться з урахуванням наступних 4 теми дисципліни. Включає виконання письмової роботи. Критерії оцінювання відповідно до Модуля 1.

МОДУЛЬ 3. Визначається як середнє арифметичне з виконаних завдань.

Оцінка визначається як середнє арифметичне з результатів виконання завдань тренінгового характеру (рольові ігри, дискусії, моделювання ситуацій).

Критерії оцінювання тренінгу:

90–100 балів – студент активно бере участь, демонструє глибоке розуміння теми, вміння застосовувати знання на практиці.

75–89 балів – участь активна, але не завжди достатньо аргументована чи повна.

65–74 бали – студент бере участь частково, відповіді поверхові.

60–64 бали – мінімальна участь, неповні знання.

1–59 балів – відсутність участі, відсутність результату.

МОДУЛЬ 4. Оцінка за завдання самостійної роботи (15%). Оцінка визначається як середнє арифметичне оцінок за виконання завдань самостійної роботи (підготовка есе, рефератів, аналіз джерел).

Критерії оцінювання:

90–100 балів – завдання виконано повністю, з аргументами, прикладами та власними висновками.

75–89 балів – завдання виконано правильно, але бракує глибини чи оригінальності.

65–74 бали – подано основний зміст, але без аналізу, з помилками.

60–64 бали – робота уривчаста, неповна, поверхова.

1–59 балів – робота не виконана або виконана неналежно.

МОДУЛЬ 5. Екзамен оцінюється комплексно за тестові завдання (10 тестів по 2 б) = 20 б., теоретичне запитання (30 б.) та практичне завдання (50 б.).

Екзаменаційна робота оцінюється у 0–100 балів як сума балів за виконані завдання.

1. Тестові завдання (10 × 2 бали = 20 балів)
  - За кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали.
  - Максимальна кількість балів – 20.
2. Теоретичне запитання (1 × 30 балів)
  - 15–30 балів – повне володіння матеріалом; відповідь аргументована, логічна, самостійна; всебічно розкриває зміст питання.
  - 1–14 балів – неповне володіння матеріалом; відповідь фрагментарна, з неточностями; недостатня аргументація та нечітке розкриття завдання.
3. Практичне завдання (1 × 50 балів)
  - 30–50 балів – завдання розв’язано правильно та повністю; хід рішення обґрунтований; результати інтерпретовані самостійно; продемонстровано практичне застосування знань.
  - 15–29 балів – завдання в цілому виконано правильно, але є неточності; аргументація часткова; результати інтерпретовано неповністю.
  - 1–14 балів – знання неповні; розв’язання фрагментарне, з суттєвими помилками; інтерпретація поверхнева або відсутня.

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
F X	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов’язковим повторним курсом